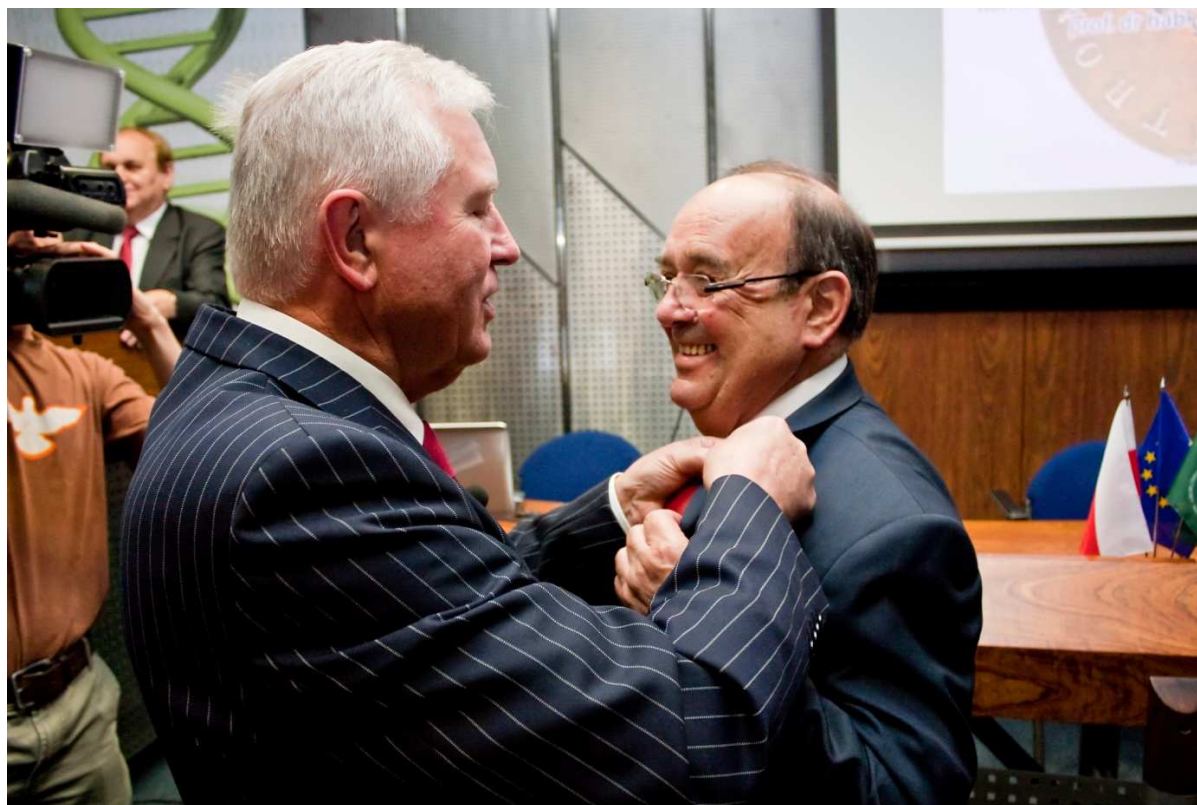

Kierunki rozwoju produkcji zwierzęcej w Polsce w ramach Wspólnej Polityki Rolnej

**Konferencja naukowa z okazji
Jubileuszu 50-lecia pracy naukowej prof. dr hab. Jędrzeja Krupińskiego**

W dniu 11 czerwca 2013 r. w Balicach k. Krakowa odbyła się konferencja naukowa pt. „**Kierunki rozwoju produkcji zwierzęcej w Polsce w ramach Wspólnej Polityki Rolnej**”, połączona z **Jubileuszem 50-lecia pracy naukowej prof. dr hab. Jędrzeja Krupińskiego** – Dyrektora Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego. Organizatorami konferencji byli: IZ PIB oraz Fundacja Instytutu Patronus Animalium.

Konferencja, w której wzięło udział około 200 osób, była poświęcona problemom produkcji zwierzęcej, jej roli oraz perspektywom rozwoju w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, niezwykle istotnym dla stwarzającego nowe uwarunkowania rozwoju procesu integracji Polski z Unią Europejską. Była to doskonała okazja do zaprezentowania poglądów czołowych przedstawicieli nauki, ministerstwa oraz administracji rządowej i samorządowej.

Prof. Eugeniusz Herbut wręcza Dyrektorowi prof. Jędrzejowi Krupińskiemu Złotą Odznakę: „Zasłużony dla Instytutu Zootechniki PIB”, przyznaną Mu przez Kapitułę za całokształt wieloletniej pracy

Przybyłych gości i pracowników powitał prof. dr hab. Eugeniusz Herbut, Zastępca Dyrektora ds. Nauki. Wśród zaproszonych byli m.in.: mgr Wojciech Wojtyra – Dyrektor Generalny Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dr Janusz Związek – Główny Lekarz Weterynarii, Dyrektorzy w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi – mgr Arkadiusz Średnicki i dr Marek Cieśliński oraz pracownicy MRiRW. Naukę reprezentowali: prof. dr hab. Włodzimierz Sady – Rektor Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, dziekani z uczelni kształcących na kierunkach zootechnicznych, dyrektorzy Instytutów MRiRW i PAN, szefowie Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, Federacji i Związków Hodowców.

Przedstawiciel MRiRW, Dyrektor Wojciech Wojtyra dokonał uroczystego otwarcia konferencji, dziękując Instytutowi Zootechniki za zorganizowanie spotkania. W swoim wystąpieniu zwrócił szczególną uwagę na największe wyzwania w produkcji zwierzęcej, związane m.in. ze zmianami klimatycznymi, koniecznością zachowania bioróżnorodności, zasobów genetycznych oraz troską o dobrostan zwierząt. Podkreślił, że waga i temat konferencji są bardzo istotne dla Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W trakcie konferencji zostało zaprezentowanych 6 referatów, poruszających priorytetowe zagadnienia z zakresu problematyki, będącej tematem obrad.

Prof. dr hab. Janusz Żmija z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie wygłosił referat: **Wspólna Polityka Rolna a rozwój produkcji zwierzęcej w Polsce**. W swym wystąpieniu J. Żmija przedstawił Wspólną Politykę Rolną jako fundament integracji europejskiej, której cele zmieniały się na przestrzeni lat. Obecnie kładzie się szczególny nacisk na innowacyjność i edukację. W Polsce występują trzy modele rolnictwa – wielkie gospodarstwa rolne na bazie PGR, duże gospodarstwa indywidualne i drobne chłopskie, dlatego polityka rolna powinna uwzględniać tę specyfikę, tworząc odpowiednie regionalne modele rozwoju rolnictwa obszarów wiejskich. Na rozwój polskiego sektora rolnego oddziałują dwie siły: popytu i podaży. W latach 2004–2012 zaobserwowano wzrost eksportu. Polska jest jednym z największych eksporterów produkcji rolno-spożywczej w Europie. Głównym rynkiem zbytu dla naszej żywności jest Unia Europejska.

Referent poruszył także kwestie dotyczące produktów tradycyjnych, wytwarzanych w Polsce, problematyki Wspólnej Polityki Rolnej, a także zmian pogłowia zwierząt. W ostatnich latach nastąpił spadek pogłowia owiec i koni, co wiąże się z koniecznością wspierania obszarów wiejskich. Nastąpiły zmiany w produkcji zwierzęcej w przekroju regionalnym (5 makroregionów); w dwóch regionach wzrosło pogłowie bydła. WPR przyczynia się do zmian w strukturze agrarnej i dochodowej gospodarstw rolnych, wpływając na efektywność wykorzystania czynników produkcji. Jej mechanizmy mają znaczący wpływ na sytuację w produkcji zwierzęcej.

Alternatywy rozwoju hodowli bydła w Polsce – to temat referatu prof. dr hab. Tadeusza Szulca z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Za przyszłość polskiej hodowli bydła, według T. Szulca, odpowiadają m.in.: polityka państw Unii Europejskiej, organizacje hodowców, hodowcy, nauka. Prognozy na 2000 r., dotyczące hodowli bydła mlecznego w Polsce, były zawyżone. Prof. Szulc poruszył również temat uwarunkowań spożycia mleka i mięsa wołowego na świecie. W Azji, Afryce, Ameryce Południowej nastąpił zdecydowany wzrost spożycia tych produktów. W ciągu ostatnich 30 lat nastąpił wzrost produkcji mleka na świecie. Najwięksi producenci mleka to m.in.: USA, UE, Indie. W Polsce w wyniku restrukturyzacji przemysłu mleczarskiego również powstało dużo nowoczesnych zakładów, jednak produkcja mleka w naszym kraju stanowi tylko 3% jego światowej sprzedaży. Referent zwrócił ponadto uwagę na sposób i zakres wykorzystania mleka surowego i uwarunkowanie rozwoju hodowli bydła mlecznego w Polsce do 2025 r.

Prof. dr hab. Marian Różycki z Instytutu Zootechniki PIB z Balic k. Krakowa zaprezentował zebrany referat pt.: **Perspektywy produkcji trzody chlewnej w Polsce**. Obecnie istnieje bardzo duży kryzys w tej dziedzinie. Nastąpił znaczny spadek pogłowia świń (pod koniec 2012 r. – 11,5 mln szt.), a wraz z nim spadek ilości tuczników. Produkcja trzody chlewnej prowadzona jest zasadniczo w gospodarstwach małych. Fermi posiadające dużą liczbę loch mogą natomiast produkować na większą skalę; utrzymywana jest w nich połowa stanu loch

w naszym kraju. Wyniki hodowli w dużych gospodarstwach są o wiele lepsze niż uzyskiwane w małych. Dużą zasługą producentów jest poprawa mięsności tuczników, która wynosi obecnie 56,5%. Wieprzowina to gatunek mięsa najchętniej spożywany. Referent zwrócił uwagę na fakt, że zmniejszające się pogłowie świń będzie powodowało zmiany na rynku wieprzowiny. Importujemy obecnie nie tylko mięso wieprzowe, ale też zwierzęta. Produkujemy nieefektywnie, na co składa się duża liczba małych gospodarstw, zajmujących się produkcją oraz niska opłacalność produkcji, wynikająca z relacji cen zbóż i żywca. Do zaistnienia sytuacji kryzysowej przyczynia się ponadto małe przywiązywanie uwagi producentów i hodowców świń do efektywności produkcji oraz rachunku ekonomicznego, związanego z prowadzoną działalnością, a także brak uregulowań prawnych, dających gwarancję prowadzenia produkcji w określonych warunkach. W podsumowaniu referent stwierdził, że polscy producenci potrafią produkować tak dobrze, jak ich koledzy na zachodzie, ale potrzebują warunków do stabilizacji produkcji przynajmniej przez najbliższe kilka lat.

Rozwój produkcji drobiarskiej w Polsce przedstawił mgr Antoni Rączka z Krajowej Rady Drobiarstwa z Warszawy. Wyróżnił poszczególne fazy produkcji drobiarskiej w Polsce, zwracając uwagę na bardzo wysoką dynamikę jej rozwoju: do 1991 r. – kiedy to na mocy uchwały Rady Ministrów uregulowano produkcję drobiarską i powołano program Poldrob; do 2002 – gdy po akcesji Polski do Unii Europejskiej zostały uruchomione środki przedakcesyjne i powstał program SAPARD. A. Rączka zwrócił uwagę na fakt, że szczególne uaktywnienie produkcji drobiarskiej nastąpiło po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Polska jest jednym z głównych producentów mięsa drobiowego w Unii Europejskiej, zajmując w tej dziedzinie 4. miejsce. Mięso to pochodzi głównie od kurcząt brojlerów. Problemem jest dalsza aktywizacja eksportu do Unii Europejskiej, gdyż kraje unijne posiadają nadwyżkę mięsa drobiowego. Istotne są także sprawy: ostatecznego uregulowania bilansu białka paszowego, rentowności produkcji zwierzęcej, bezpieczeństwa żywności i uregulowania ubojów rytualnych.

Dokonania i perspektywy rozwoju Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego to referat prof. dr hab. Jędrzeja Krupińskiego, Dyrektora IZ PIB (Kraków-Balice). Profesor przedstawił w swym wystąpieniu przemianę Instytutu Zootechniki na przestrzeni lat, w tym w trakcie 27 lat jego kadencji. Stanowisko Dyrektora objął w 1987 r. Wtedy też z pomocą dwóch zespołów: z Uniwersytetu Ekonomicznego i Uniwersytetu Jagiellońskiego sformułowano pierwszy program restrukturyzacji Instytutu. Zweryfikowano cały program badawczy, dokonano przekształceń w zakładach doświadczalnych oraz podjęto decyzję o sprzedaży mieszkań pracowniczych. Zredukowano zatrudnienie (w Centrali – o 30%, w zakładach doświadczalnych – o 80% w stosunku do lat ubiegłych). Zakłady przekształcono w spółki prawa handlowego. Były to niezwykle istotne zmiany. Od wejścia do Unii efektywność zakładów została poprawiona. W 2002 r. Zakłady Naukowe przekształcono w Działy Naukowe. Do najważniejszych osiągnięć na przestrzeni tych lat należy zaliczyć uzyskanie przez Instytut statusu Państwowego Instytutu Badawczego oraz utworzenie Samodzielnej Pracowni Genomiki. Do najbardziej spektakularnych osiągnięć naukowych należą m.in.: klonowanie zwierząt poprzez zastosowanie własnej oryginalnej metody, uzyskanie transgenicznego knurka, zmodyfikowanego genetycznie w celu wykorzystania narządów świń do przeszczepów u ludzi i wiele innych. W latach 2000–2012 Instytut osiągnął pozytywny wynik finansowy. Zmodernizowano zaplecze badawcze w zakładach doświadczalnych i Centrali Instytutu. Obecnie finalizowana jest budowa Krajowego Banku Materiałów Biologicznych (z własnych środków). Instytut posiada m.in. laboratoria, centrum szkoleniowe w Pawłowicach, halę udojową w Chorzelowie, oborę kurtynową w Grodźcu Śląskim, fermę bydła mlecznego w Kołbaczu oraz fermę trzody chlewnej w Żernikach.

Do globalnych wyzwań, a co za tym idzie perspektyw należy podwojenie produkcji żywności na świecie, przy jednoczesnym ograniczeniu jej negatywnego wpływu na środowisko. W tym kontekście Dyrektor J. Krupiński wymienił 5 strategicznych kierunków rozwoju produkcji zwierzęcej.

Podczas konferencji naukowej: „Kierunki rozwoju produkcji zwierzęcej w Polsce w ramach Wspólnej Polityki Rolnej” referaty wygłosili:

mgr inż. Wojciech Wojtyra
Dyrektor Generalny w MRiRW

prof. dr hab. Janusz Żmija
z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie

prof. dr hab. Tadeusz Szulc
z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

prof. dr hab. Marian Różycki
z Instytutu Zootechniki PIB
w Krakowie-Balicach

mgr Antoni Rączka z Krajowej Rady Drobiarstwa
– Izby Gospodarczej w Warszawie

Prof. dr hab. Jędrzej Krupiński
wygłosił referat poświęcony
dokonom i perspektywom
rozwoju Instytutu
Zootechniki PIB

Prof. dr hab. Eugeniusz Herbut
przedstawił zebrany sylwetkę
Profesora J. Krupińskiego na tle
50 lat Jego pracy naukowej

Wśród licznie zebranych
uczestników konferencji
gościliśmy również Rodzinę
Dyrektora J. Krupińskiego

Do misji Instytutu należy zwracanie uwagi na praktyczny aspekt badań i innowacje, konsekwencje globalizacji produkcji zwierząt, dotychczasowe osiągnięcia zespołów badawczych, oczekiwania i obawy konsumentów, stabilizację ekonomiczną Instytutu.

Obecnie Instytut ma unikalną bazę badawczą, nie tylko w skali kraju, ale i Europy. Do perspektyw badawczych należy zaliczyć: badania genomu, bioróżnorodności, prace nad redukcją wpływu produkcji zwierzęcej na efekt cieplarniany, genetykę molekularną, wykorzystanie zespołów badawczych (jak np. znakomity zespół prof. Z. Smorąga). Kończąc, prof. J. Krupiński zaznaczył, że szczególny nacisk trzeba położyć na współpracę i podejmowanie wspólnych przedsięwzięć.

50 lat pracy naukowej prof. J. Krupińskiego zaprezentował zebrany prof. dr hab. Eugeniusz Herbut z Instytutu Zootechniki PIB z Balic k. Krakowa. Prezentacja została przedstawiona na tle zdjęć z całego życia Jubilata. Zachowały się nawet z okresu niemowlęcego.

Prof. J. Krupiński urodził się 8 marca 1939 r. w Krakowie. Ojciec, z wykształcenia prawnik, prowadził kancelarię adwokacką. W sierpniu 1939 r. został zmobilizowany i przydzielony do tzw. „dwójki” w Armii Andersa. Po wojnie osiadł na emigracji w Anglii, nie ryzykując powrotu do Polski. Matka w 1956 r., gdy młody Jędrzej Krupiński zdał maturę, wyjechała na stałe do Ojca, a dalszym wychowaniem zajęła się często wspomniana babcia. Przez dwa lata przyszły Profesor pracował w zawodzie zegarmistrza, osiągając dyplom czeladnika. W 1958 r. rozpoczął studia w Wyższej Szkole Rolniczej w Krakowie, uzyskując w 1963 r. dyplom mgr inż. zootechnika. Został następnie zatrudniony na macierzystej uczelni w Zakładzie Hodowli Owiec.

Pracę doktorską pt. „*Wpływ mleczności owiec merynosowych na opasanie jagniąt*” obronił 1 grudnia 1971 r. W latach 1972–1975 był Zastępcą Dyrektora Państwowego Ośrodka Hodowli Zarodowej w Suszu. W Instytucie Zootechniki podjął pracę 1 lutego 1975 r. i został zatrudniony na stanowisku Sekretarza Naukowego. Równocześnie pełnił funkcję – najpierw kierownika Pracowni Technologii Chowu i Żywienia Owiec w Zakładzie Przemysłowych Metod Produkcji Zwierzęcej, a następnie (od 1979)

także – kierownika Zakładu Hodowli Owiec. W 1981 r. został doktorem habilitowanym, przedkładając pracę pt. „*Ocena przydatności tryków ras mięsnych do krzyżowania towarowego z maciorkami merynosa polskiego*”. W maju 1983 został powołany na stanowisko Zastępcy Dyrektora IZ ds. naukowo-badawczych. Niepełna cztery lata później, 10 stycznia 1987 r. objął funkcję Dyrektora Instytutu Zootechniki, pełniąc ją nieprzerwanie przez 26,5 roku. W październiku 1990 r. został profesorem tytularnym, a w 1997 otrzymał tytuł Doktora Honoris Causa Akademii Rolniczej w Szczecinie. W grudniu 1999 r. został członkiem zagranicznym Ukraińskiej Akademii Agrarnych Nauk.

Prof. E. Herbut w swym wystąpieniu szczególnie podkreślił rzetelną wiedzę, osiągnięcia, talent organizacyjny i pracowitość Profesora J. Krupińskiego, które przyczyniły się do rozkwitu Instytutu, zwłaszcza podczas piastowania przez Niego stanowiska Dyrektora.

Prof. Jędrzej Krupiński jest znakomitym menadżerem. Zrestrukturyzował pomyślnie Instytut Zootechniki i podległe mu zakłady doświadczalne, utworzył Dział Ochrony Zasobów Genetycznych, przyczynił się do akredytacji laboratoriów, remontu i odnowienia Pałacu w Balicach, informatyzacji Instytutu, stworzenia organizacyjnych możliwości twórczej pracy w IZ.

Wypromował pięciu doktorów, otrzymał dwie nagrody Ministra, wprowadził do praktyki owczarskiej metodę transplantacji, tworząc w Polsce stado owcy romanowskiej dzięki zarodkom uzyskanym w ramach współpracy polsko-francuskiej. Wprowadził również do praktyki metodę laparoskopii do określania potencjalnej plenności owiec. Jest koordynatorem zadań z zakresu ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich.

W efekcie podjętych przez prof. J. Krupińskiego starań Rada Ministrów ustanowiła dla Instytutu Program Wieloletni na lata 2005–2010. Dało to podstawę do nadania IZ statusu Państwowego Instytutu Badawczego. Obecnie prace naukowo-badawcze i rozwojowe kontynuowane są w ramach kolejnego Programu Wieloletniego na lata 2011–2015.

Prof. Jędrzej Krupiński został odznaczony za swoje zasługi wieloma państwowymi, resortowymi i regionalnymi orderami i odznaczeniami, w tym Krzyżem Kawalerskim, Oficerskim

Gratulacje i podziękowania złożyli między innymi:

Igor Grycniak, Dyrektor Instytutu Gospodarki Rybackiej w Kijowie (Ukraina)

Maria Kwaśnik – Przewodnicząca Rady Gminy Zabierzów oraz Józef Krzyworzeka – Starosta Powiatu Krakowskiego

Andrzej Haręźlak, Wicewojewoda Małopolski

i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Za całokształt wieloletniej pracy prof. dr hab. Jędrzeja Krupińskiego, na wniosek Kapituły została Mu przyznana Złota Odznaka: „Zasłużony dla Instytutu Zootechniki PIB”, a uroczystej dekoracji dokonał prof. dr hab. Eugeniusz Herbut.

Na zakończenie uroczystości, poświęconej omówieniu dokonań naukowych i organizacyjnych prof. dr hab. Jędrzeja Krupińskiego, przedstawiciele Dyrekcji, Rady Naukowej i całej społeczności IZ PIB składali Jubilatowi podziękowania oraz wyrazy głębokiego szacunku i uznania za 50 lat twórczej i pełnej oddania pracy, tak na polu nauki, jak i w pionie zarządzania.

Przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a także licznie zaproszeni goście

z uczelni rolniczych oraz instytucji, z którymi Dyrektor Krupiński współpracował przez wiele lat, gratulowali Jubilatowi osiągnięć zawodowych i dziękowali za dotychczasową współpracę.

Prof. dr hab. Jędrzej Krupiński to człowiek niezwykle pracowity i sumienny, wybitny organizator, znany specjalista w dziedzinie hodowli owiec i ochrony zasobów genetycznych zwierząt. Współpraca z nim zawsze była cenna i inspirująca dla liczego grona jego uczniów i pracowników. Pod Jego „rządami” Instytut Zootechniki PIB zyskał wysoką rangę w kraju i za granicą.

prof. dr hab. Eugeniusz Herbut

Serdeczne gratulacje i podziękowania od pracowników z Działu Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt, którym prof. dr hab. J. Krupiński kieruje

Zaproszeni goście oraz pracownicy IZ PIB w sali audiowizualnej w Balicach

Fot. w art.: K. Paleczny